

Република България
ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

ЗА 2015 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение	3
II.	Актове на Икономическия и социален съвет през 2015 г.	5
1.	Становища	5
2.	Анализи	10
3.	Резолюции	11
III.	Консултации и дискусии	23
IV.	Сътрудничество с Европейския икономически и социален комитет, националните ИСС на страните – членки на ЕС, и други сродни международни организации	33
V.	Препоръки и предложения на ИСС, намерили отражение в приети политики, актове и решения на институциите на изпълнителната и законодателната власт за 2015 г.	38
	Списък на използваните абривиатури	64

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият отчет обхваща основните направления от дейността на Икономическия и социален съвет (ИСС) през периода 01.01.2015 – 31.12.2015 г., в изпълнение както на функциите, регламентирани в чл. 1 от Закона за ИСС, така и на приетия План за дейността на Съвета за 2015 г.

В съответствие със Закона за ИСС през 2015 година Съветът разработи по собствена инициатива и прие 3 становища, 1 анализ и 6 резолюции по актуални проблеми на икономическото и социалното развитие на България. През годината ИСС организира редица консултации и дискусии, като в свои актове изрази позициите на организираното гражданско общество.

2015 година е десетата година от подписването на Договора за присъединяването на България към Европейския съюз (ЕС) и осмата от фактическото членство на страната ни в ЕС. В тази връзка във фокуса на разработените и приети актове на ИСС е процесът на сближаване на България с останалите европейски държави. Особено ясно и настоятелно се отличава позицията на ИСС за ускоряване на реформите у нас и за още по-ефективни общи политики на европейско ниво. С приетите три резолюции, отнасящи се до изпълнението на Стратегия „Европа 2020“, Годишния обзор на растежа (ГОР) за 2015 г., Препоръката на Съвета относно Националната програма за реформи (НПР) на България за 2015 г. и с други актове ИСС участва активно в европейския консултативен процес по оценка изпълнението на Стратегия „Европа 2020“, свързан с предстоящия в средата на 2016 г. преглед на постигнатото.

През изминалата година силен акцент в дейността на ИСС са перспективите за развитие и реализация на младите хора. В тази връзка ИСС разработи и прие актове с препоръки в две основни направления. Първото направление са препоръките, отправени от Съвета към сферата на образованието, като ключ за повишаване стандарта на живот на всеки млад човек и за неговата реализация. Второто направление е насочено към сферите на заетостта, възпитанието, семейството, доброто родителство и

миграцията. Откроява се позицията на Съвета и за нов интегриран подход в прилагането на политики и мерки за младите хора, който би подобрил резултатите от тях. Особен акцент в дейността на ИСС през 2015 г. са проблемите за миграционните нагласи на младите хора и необходимостта от конкретни политики за тяхното ограничаване.

ИСС отдели внимание на неформалната икономика и негативните резултати от нея, както и на енергийната бедност.

2015 г. е характерна с активна консултативна и дискуссионна дейност на ИСС. По инициатива на Съвета са проведени 12 срещи, на които са обсъдени актуални актове и теми, изразяващи позициите на институцията, като образование, социалната икономика и предприемачество и др. Много членове на Съвета участваха в организирани от партньорски организации, от държавни институции или от неправителствени организации форуми и представиха позициите на ИСС.

През 2015 г. приоритет в международната дейност на ИСС бе сътрудничеството с Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК). ИСС работи съвместно с Комитета по ключови европейски въпроси и се включи в 7 форума, организирани от ЕИСК. В рамките на вече утвърдени партньорски отношения с национални икономически и социални съвети ИСС участва в международни форуми по различни теми, като съдейства и по подготовката на някои съвместни публикации. ИСС партнира последователно и в рамките на Международната асоциация на икономическите и социални съвети и сродни институции (МАИСССИ). ИСС продължи да развива международната си дейност, следвайки заложените приоритети за сътрудничество и обмен на добри практики по теми от национален и европейски интерес.

II. АКТОВЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ ПРЕЗ 2015 Г.

1. Становища

1.1. Становище „Ограничаване и превенция на неформалната икономика в България като възможност за стимулиране на растежа и заетостта”

За Икономическия и социален съвет проблемите на неформалната икономика са от изключително значение за обществото и тяхното negliжиране води до тежки последици в икономическото и социалното развитие на страната. В тази връзка още през 2006 г. Съветът разработи становище на тема „Неформалната икономика и мерки за ограничаването ѝ”, в което призова противодействието срещу разрастването на неформалната икономика да се превърне в приоритет на държавата и предложи прилагането на конкретни и ефективни мерки и политики за ограничаването ѝ. Като логично продължение на тази дейност, през 2015 г. ИСС разработи и прие становище на тема „Ограничаване и превенция на неформалната икономика в България като възможност за стимулиране на растежа и заетостта”, с което апелира за постепенното и дългосрочно решаване на въпроса със сенчестата икономика.

Основен акцент в становището на ИСС е липсата на интегриран подход при провеждането на отделните политики и липсата на мониторинг и оценка на въздействието им. В тази връзка Съветът счита, че в сътрудничество с всички заинтересовани страни държавните органи трябва да предприемат спешни мерки за превенция и чувствително ограничаване на неформалната икономика и заетост. В документа се препоръчват и необходимите законодателни промени, с които да се насърчи защитата на трудовите права на работещите и правата на предприятията от негативните прояви на неофициалната икономика. ИСС изтъкна и редица фактори, породили съществуването на неформалните практики в България, които затрудняват функционирането на пазара на труда и конкурентоспособността на бизнеса.

Изключително силен акцент ИСС поставя върху негативните

последници, които ще претърпи системата на бюджетни приходи в страната, поради високия дял на неформалната икономика. В този контекст Съветът препоръчва в краткосрочен аспект разработване на спешен пакет от законодателни и административни мерки, с които да се постигнат реални резултати. Обещаващ път в тази насока е развитието на социалната икономика, която създава нови икономически субекти, разширява участниците в пазара, създава нови работни места за хора в неравностойно положение, в това число и сред уязвимите групи. ИСС отправя и призив за стимулиране и ускоряване развитието на електронните разплащания във всички сфери, както и организиране на ежегодните кампании за деклариране и плащане на здравноосигурителните вноски. Не на последно място Съветът предлага действия в областта на обучението, които да повишат информираността по отношение на проявите и вредата от разрастването на неформалната икономика.

В средносрочен аспект становището акцентира върху значението на последователните действия за създаване на нормативна среда и административни практики, които да отчитат релевантно новите процеси и явления в икономиката. Стъпки в тази посока са създаването на функциониращо „електронно правителство“, намаляването на административното бреме, прозрачността при възлагането на обществени поръчки, прозрачността на публичните финанси, финансовата децентрализация и други.

1.2. Становище „Корпоративната социална отговорност – достижения и предизвикателства“

В контекста на разработваната от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) нова Стратегия за корпоративна социална отговорност (КСО) и отчитайки новите моменти в развитието на КСО и социалната отговорност на дружествата в европейски и международен план, ИСС прие становище „Корпоративната социална отговорност – достижения и предизвикателства“, разработено по собствена инициатива. В духа на утвърдената добра практика, в рамките на съвместно разширено заседание

на двете постоянни комисии на ИСС, разработващи документа – Комисия по социална политика и Комисия по труд, доходи, жизнено равнище и индустриални отношения, се проведе консултация по проекта на становището с представители на МТСП, научните среди и на организации, свързани с темата за корпоративната социална отговорност.

Становището надгражда приетия през 2009 г. анализ по темата и представя достиженията и развитието на КСО в България, в европейски и световен аспект към настоящия момент. Същевременно в документа са очертани както предизвикателствата, така и необходимите мерки за насърчване доброволното прилагане на КСО в България.

Съветът определя като основно предизвикателство липсата на обществено признание и подкрепа за тези компании или малки и средни предприятия (МСП), които имат последователна политика за КСО и прилагат добри европейски практики. В тази връзка ИСС призовава за предприемането на конкретни мерки от страна на държавата за развиване капацитета на фирмите, най-вече на МСП за прилагане на КСО практики, за утвърждаване сред обществото на разбирането за ефекта от социално отговорното поведение на бизнеса. ИСС подчертава също, че търсеният успех може да се постигне само при едно тясно сътрудничество между държавните институции и социалните партньори, с активно участие на всички заинтересовани страни.

България, като член на Европейския съюз, е страна по основните договорни инструменти по политиката за устойчиво развитие, част от която е и корпоративната социална отговорност. В тази връзка ИСС заявява, че създаването и развитието на международни стандарти и обогатяването им с добри практики на социална отговорност от отделни български компании и организации допринася за разпространяването и утвърждаването на КСО сред предприятията в нашата страна. По тази тема ИСС се произнесе през 2010 г., като в приетия анализ „Социалният одит – опит и перспективи за развитие“ заяви своята единна подкрепа за постепенно развиване процесите

на отчитане и одитиране при спазване доброволния принцип на разкриване на данните за социално отговорни практики.

В становището ИСС отбелязва, че корпоративната социална отговорност създава възможност да се постигне синергия между интересите на всички заинтересовани страни по широк диапазон проблеми на съвременното общество - от спазването на правата на човека, до осигуряване на равномерно икономическо и социално развитие, както и баланс между целите на конкурентоспособността на фирмено и национално равнище и повишаването на жизнения стандарт на гражданите.

Ключово място в становището заемат също достиженията и предизвикателствата пред разпространяването на практиките на доброволния социален диалог и прилагането на колективно трудово договаряне в България като форма на КСО и инструмент за постигане на баланс между интересите на заинтересованите страни.

ИСС предлага държавните институции, социалните партньори и всички заинтересовани страни да положат повече усилия за популяризиране на принципите и добрите практики за корпоративна социална отговорност и устойчиво развитие сред представителите на бизнеса и гражданите, особено сред младите хора - бъдещите български мениджъри и политици.

Със своето становище Съветът създава основата за широка публична дискусия по темата, която да подпомогне процеса на разработване на нова, съобразена със съвременните тенденции и европейските практики Национална стратегия за корпоративната социална отговорност, по възможност за по-дългосрочен период, например до 2030 г., което би спомогнало за въвеждането на социално отговорни бизнес инициативи от българските предприятия.

1.3. Становище „Мерки за преодоляване на енергийната бедност в България“

Този акт е разработен по собствена инициатива и е свързан с предстоящото през 2016 г. либерализиране на енергийния пазар в България.

В документа ИСС изразява своята тревога, че проблемът с т.нар. „енергийна бедност“ е общоевропейски и е необходима солидарност между всички държави, за да се намерят правилни и ефективни решения за защита на хората от рисковите групи, застрашени от изпадане в социална изолация и бедност. ИСС подкрепя идеята на ЕИСК да се създаде Европейски фонд за енергийна солидарност, който да бъде механизъм за подкрепа на инициативи на държавите членки или местните общности и за финансова помощ при борбата срещу енергийната бедност.

Един от акцентите в становището на ИСС е необходимостта от създаване на ясни и единни критерии за „енергийна бедност“. Съветът констатира, че такива критерии няма нито в България, нито в ЕС. Според ИСС България е на една от челните позиции по енергийна бедност поради три основни фактора: остарял и енергийно неефективен жилищен фонд, много ниски в абсолютен и реален размер доходи и динамично нарастващи енергийни цени. ИСС изразява безпокойство, че все още няма яснота и конкретни измерения на либерализацията на енергийния пазар у нас, липсва и оценка на въздействието.

Позовавайки се на първия Годишен доклад на Европейската комисия (ЕК) за състоянието на Европейския енергиен съюз и постигането на напредък за първите 9 месеца на 2015г., според който в риск от енергийна бедност са около 30% от българите с разходи за енергия повече от 10% от бюджета им, ИСС настоява в документа да се приеме българска национална дефиниция на понятието „енергийна бедност“ и да се разработят нови мерки и политики за мониторинг на явлението „енергийна бедност“.

Според ИСС е необходимо да се обменят добри практики с други държави за защита от риска за енергийно обедняване на населението и на основата на опита да се създаде микс от инструменти и механизми за превенция в борбата срещу енергийната бедност. Сред предложенията в становището се открояват: подобряване на жилищната енергийна ефективност, институционални и законови промени, както и ясни

пълномощия на регулатора в условията на либерализация на енергийния пазар, вкл. създаване на „енергиен омбудсман“. ИСС настоява да се разработи и приеме Национална стратегия за защита на най-уязвимите от енергийна бедност потребители, както и да се проведе информационна кампания за разясняване сред гражданите как да изберат най-изгодната оферта след либерализацията на енергийния пазар.

2. Анализи

2.1. Анализ „Миграционните нагласи на завършващите средно образование младежи в България“

Анализът е изработен на основата на проучване, проведено от ИСС с подкрепата на Синдиката на българските учители (СБУ) сред 2130 ученици, завършващи средното си образование в цялата страна. Проучването е първото по рода си в дейността на ИСС, но резултатите от него предизвикаха интерес не само сред заинтересованите институции, но и сред самите млади хора.

Целта бе да се разкрие картината на миграционните нагласи сред тази група млади хора, да се потърсят различията, спецификите и мотивите за миграция. В този анализ ИСС стига до няколко основни извода относно миграционните нагласи на учениците, завършващи средно образование.

Един от най-важните от тях е, че не само външната, но и вътрешната миграция трябва да бъде в центъра на вниманието на държавното управление и местната власт, защото е възможно тя да предизвика сложни социални и икономически последици особено в по-малките населени места. Проучването показва, че две трети от младежите в малките населени места имат намерение да ги напуснат в търсене на работа и по-добри доходи. В анализа се очертава и тревожната констатация, че колкото по-малко е населеното място, толкова по-силно изразено е сред младите намерението им за миграция. В тази връзка ИСС алармира, че ако нагласите не се

променят, това може да предизвика обезлюдяване на редица малки населени места и региони.

Липсата на работа, на подходяща работа и ниските доходи са основни мотиви за формиращото се намерение сред младите да сменят мястото си на живеене. Като цяло, онези от тях, които заявяват намерение да мигрират, търсят по-висок стандарт на живот и изразяват недоволство от качеството на живот в тяхното родно място.

Друг основен извод в анализа на ИСС е, че предишните емиграционни вълни са причина за следващи вълни. Основание за такъв извод са твърденията на 70% от младежите с намерение за заминаване в чужбина, че имат приятели и роднини в чужбина, на които могат да разчитат. Процентът на отговорилите така ученици е по-висок сред учениците от малките населени места и това потвърждава опасенията, изразени от ИСС, че потенциално най-силно застрашени са малките населени места, ако младежите изпълнят намеренията си за миграция.

Анализът, широко представен пред обществеността, бе основа и предпоставка за инициатива на ИСС да организира редица срещи в по-малки населени места в страната, за да се постави началото на диалог между местната власт и бизнеса, от една страна, и младите хора – от друга. Целта на дискусиите е да се създаде постоянна връзка между младите хора и местната власт и бизнеса и да продължи проучването на техните проблеми и предложения за подобряване на образованието и средата, в която живеят.

3. Резолюции

3.1. Резолюция „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България“

ИСС стартира дейността си за 2015 г. по разработването на актове с приемането на резолюция на тема „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България“. С този акт Съветът се включи в започналия европейския

консултативен процес по оценка изпълнението на целите на Стратегия „Европа 2020“, предвид предстоящия в средата на 2016 г. преглед на Стратегията и преоценка на целите ѝ. При обсъждането на проекта на документа участваха и експерти от екипа, отговарящ за актуализиране на Националната програма за реформи (НПР) от дирекция „Икономическа и финансова политика“ на Министерството на финансите (МФ).

С приемането на тази резолюция ИСС цели да насочи общественото внимание към въпроса, дали при постигане на целевите показатели, заложи в Стратегия „Европа 2020“, икономиката на ЕС действително ще бъде по-конкурентоспособна в световен план. Според Съвета отговор може да даде едно по-мощно проучване, на чиято база да се оценят възможностите и необходимостта от формулиране на допълнителни подцели във всяко едно от направленията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Основната констатация в резолюцията е, че все още не се наблюдават по-значителни резултати в изпълнението на поставените в рамките на Стратегията национални цели на отделните държави членки и в ЕС като цяло. Друга констатация на Съвета е, че препоръките - както в рамките на последователните годишни обзори, така и в специфичните препоръки за някои от държавите членки, оставаха почти непроменени на годишна база.

ИСС подчертава, че трябва да се обърне по-сериозно внимание на целите на Стратегия „Европа 2020“ в рамките на Европейския семестър, да се постигне баланс между фискалната и макроикономическата стабилност и изискванията за дългосрочни структурни реформи. В тази връзка ИСС приветства усилията на ЕК за предприемане на действия в посока рационализиране на процеса на Европейския семестър.

Същевременно Съветът изразява подкрепата си за новите правила на обвързване на финансирането от структурните и инвестиционни фондове на ЕС с изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ чрез националните Споразумения за партньорство и оперативните програми (2014-2020 г.) и

счита, че това ще подобри контрола и механизма на управление на Стратегия „Европа 2020“. От друга страна, ИСС заявява, че за да се гарантира реалното изпълнение на целите на дългосрочното икономическо развитие на регионално ниво, трябва да се регламентира прякото участие на местната власт в процеса на взимане на решения.

В резолюцията ИСС извършва преглед на изпълнението на петте национални цели на страната ни и отправя своите конкретни препоръки за преразглеждане или допълване на целите по Стратегия „Европа 2020“. Съветът подчертава, че целите по заетостта, образованието и бедността остават неразривно свързани и препоръчва някои от тях да се преразгледат и допълнят, като се формулират подцели.

На първо място ИСС препоръчва да се преразгледа целта по заетостта (76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020 г.). В това отношение още през 2011 г. в свое становище по проекта на НПР на България 2011-2013 г. ИСС подчерта, че такава цел е неизпълнима, като същевременно предложи да се формулират подцели, които да отчитат равнището на младежката заетост.

Другото предложение на ИСС се отнася до целта за преждевременното напускане на училище. Неведнъж в свои актове ИСС е призовавал страната ни да определи по-амбициозна от заявената стойност (дял на преждеременно напусналите образователната система под 11% до 2020 г.), тъй като намаляването на преждевременното напускане на училище е пряко обвързано с качествените характеристики на работната сила и естествено на борбата с бедността - една от целите на Стратегия „Европа 2020“.

По отношение постигането на националната цел - „равнището на инвестиции в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) да е 1,5% от БВП през 2020 г.“ - стойност близо два пъти по-ниска спрямо средното за ЕС равнище от 3%, ИСС изразява позицията си, че тя е доста амбициозна и непостижима. Основания за това дава отчетеното значително изоставане на страната ни към 2013 г. (0.64%) и заложеният ограничен публичен принос за

инвестиции в НИРД през следващите пет години, извън средствата от европейските фондове.

В резолюцията ИСС заявява подкрепа за общата позиция на социалните партньори за ускорена подготовка и внасяне на официално заявление за влизане на България в Европейския банков съюз (до 2016 г.), ERM II (от 2016 г.) и Еврозоната (от 2018 г.) при запазване на обменния курс съгласно ангажиментите от Договора за присъединяване на България към ЕС.

3.2. Резолюция „Съобщение на Комисията – Годишен обзор на растежа за 2015 г.”

ИСС разработи по собствена инициатива резолюция относно Годишния обзор на растежа за 2015 г., представен от ЕК.

В документа ИСС изразява подкрепата си към възприетия от ЕК подход за непрекъснатост и обвързаност на основните приоритети през новия Европейски семестър и същевременно отчитане на националната специфика при прилаганите политики. Съветът оценява като положително действието на ЕК за рационализиране на Европейския семестър с цел повишаване на ефективността му чрез подобряване на сътрудничеството и диалога с държавите членки. Изразява се мнението, че възможностите за по-ефективен механизъм за координация в областта на фискалната политика, структурните реформи на пазарите на труда и заплатите са ключови за преодоляването на макроикономическите дисбаланси.

Същевременно се обръща внимание, че препоръчаните в ГОР за 2015 г. области за интервенции и реформи в по-голямата си част са дългосрочно ориентирани. Поради това ИСС подчертава необходимостта от ефективни мерки за стимулиране и на краткосрочен икономически растеж.

В резолюцията си ИСС отдава важно значение на приетия нов инструмент на ЕК - „Европейски фонд за стратегически инвестиции” за следващите 5 години. Съветът изразява надежда за създаване на благоприятна среда за привличане на външни инвеститори и стимули за инвестиции от страна на частния сектор в страната. Отправя се препоръка за

подкрепа не само в определените от ЕК референтни сфери, но и в стратегически инвестиции с изразен иновативен характер, съобразени със спецификата на националната структура на икономиките и традиционно развиваните в тях конкурентни и експортно ориентирани отрасли и производства.

Позицията на Съвета е, че могат да бъдат подкрепени и някои традиционни сектори, които нямат изразена добавена стойност, които да спомогнат за увеличение на производителността и съответно на заетостта. Същевременно се подчертава необходимостта от насърчителни политики и действия в областта на научноизследователската и развойната дейност.

ИСС настоява за тясно обвързване и по-добра координация на фискалните, макроикономическите и структурните политики на национално равнище и на равнище ЕС. Това би допринесло за насърчаване създаването на работни места, растеж и инвестиции в името на икономическото и политическото бъдеще на ЕС.

В заключение в акта се подчертава, че за устойчиво икономическо възстановяване и стабилен растеж в Европа са необходими широк консенсус и по-активно участие на националните парламенти, социалните партньори и гражданското общество в разработването и изпълнението на програмите за реформи и на политиките на национално равнище.

3.3. Резолюция по „Законопроект за изменение и допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел“

Като орган, представляващ организираното гражданско общество в страната по закон, ИСС внимателно анализира проекта на Министерството на правосъдието за Законопроект за изменение и допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗИД на ЗЮЛНЦ), публикуван за обществено обсъждане.

В този акт ИСС подкрепя държавното управление в усилията му да преоцени, преосмисли и да усъвършенства нормативно партньорството си с гражданските организации. Съветът посочва, че в тази връзка е необходимо

да се извърши комплексен анализ на нормативната база и съществуващите възможности за взаимодействие с гражданските организации по Конституция, като съответно се оцени ролята на ИСС, на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС), на съветите с гражданско участие и други форми на сътрудничество с гражданските организации. ИСС констатира, че няма данни да са правени анализи за характеристиките на различните граждански сдружения, на специфичните им интереси и дейности, на тяхната представителност и на възложения му демократичен мандат.

В същия акт ИСС излага мнението, че не е уместно чрез ЗИД на ЗЮЛНЦ да се създава нов орган за представителство на гражданското общество, наречен Съвет за развитие на гражданското общество. Той би създавал, според ИСС, условия за сътрудничество на държавни органи с ограничен кръг представители на гражданското общество, подбрани по неясни критерии. ИСС заявява, че е необходимо усилията да се насочат към законодателни мерки, осигуряващи свободното сдружаване и осъществяване на реален диалог в сферите на действие на широк кръг граждани.

ИСС изразява своите резерви и по отношение на предложението в ЗИД на ЗЮЛНЦ за създаване на Фонд за подкрепа развитието на гражданските организации. Мотивите на Съвета са свързани както с ресурсното и финансовото обезпечаване на Фонда, което ангажира националния бюджет, така и с неясни, недостатъчно прозрачни процедури за избор на членовете на Управителния му съвет и за това в каква посока ще се изразходват средствата.

Не на последно място в своята резолюция ИСС предупреждава, че някои текстове, предложени в ЗИД на ЗЮЛНЦ на Министерство на правосъдието (МП), пораждат съмнението за опит за влияние върху волята и дейността на гражданските организации. В резолюцията Съветът предупреждава също, че предложеният проект оставя впечатление, че със закон се формира особено сдружение между някои граждански организации -

регистрирани за общественополезна дейност, подбрани по неясни критерии, и държавата - в лицето на Министерския съвет.

3.4. Резолюция „Препоръка за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2015 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2015 г.“

ИСС продължи дейността си, свързана с Европейския семестър за 2015 г., като за трета поредна година разработи резолюция по специфичните за България препоръки на Съвета на ЕС.

Въпреки постигнатия напредък в изпълнението на част от специфичните препоръки, ИСС отчита, че в страната все още съществуват неотложни предизвикателства, които представляват сериозни макроикономически рискове. Съветът е на мнение, че действията на правителството следва да са ориентирани към здравеопазването, пазара на труда, демографските процеси, образователната система, сивата икономика и подобряване на инвестиционния климат в страната.

Във връзка с предложението на ЕК да се избегне структурното влошаване на публичните финанси, ИСС обръща внимание, че промените в Закона за публичните финанси и определянето на набор от фискални правила е положителна стъпка. Но въпреки това трябва да продължат усилията за повишаване информираността на обществото по отношение на фискалното управление на страната. Същевременно в резолюцията се отправя препоръка да бъдат разработени мерки, чрез които да се насърчи външното (чуждестранно) и вътрешното частно финансиране с оглед възможностите на „Плана за инвестиции за Европа“.

Относно препоръката на ЕК за подобряването на инвестиционния климат и оценените слабости в правната уредба, ИСС препоръчва законодателни промени в нормативната база, свързана с обществените поръчки, водещи до прозрачност и равен достъп. Ключово предложение е разработването на национална платформа за електронно възлагане, която да

позволи електронна комуникация между възложителите и участниците, включително електронно подаване на оферти.

ИСС призова за последователни действия в борбата с неформалната икономика и данъчните измами и в тази връзка отпрати редица препоръки и предлага мерки. Съветът подчертава, че бъдещите изменения и допълнения в законодателството, следва да се извършват след оценка на очаквания ефект. Препоръката на ИСС е да се разгледат възможностите за предприемане на данъчни реформи, които да насърчат започването на собствен бизнес, да осигурят по-лесен достъп до финансиране на малките и средните предприятия, както и да насърчат самостоятелната заетост.

В контекста на предизвикателствата пред системата на здравеопазването и запазването на фискалната ѝ устойчивост, ИСС оценява като изключително важно подобряването ефективността на разходите в нея. Съветът обръща внимание на факта, че в приетите на национално ниво документи за реформа в областта на здравеопазването и провежданите политики в областта на здравето липсват обвързаност, приемственост и последователност, а понякога и консенсус. В резолюцията се поставя акцент, че реформата в тази сфера следва да се прилага в логична взаимосвързаност, водеща до трайно и устойчиво решаване на проблемите. Съветът призовава промените в системата на здравеопазването да се разглеждат надпартийно и да бъдат неподвластни на други, освен на обществените интереси.

По отношение на пазара на труда ИСС отправя препоръки за разширяване обхвата на активните политики по заетостта и повишаване на тяхната ефективност като счита, че за постигане на устойчива заетост от първостепенно значение са мерките и действията, насочени към младите хора, особено тези от групата NEET. Важна предпоставка за подобряване на възможностите за заетост е обвързването на активните политики по заетостта с провеждането на реформи в образованието. Препоръчва се индивидуален подход при прилагането на мерки за заетост, които да бъдат

съобразени с различните способности и потребности на различните лица. За ИСС е належащо да се обсъдят и преразгледат критериите за натрупване на осигурителни права с цел облекчаване достъпа на младите хора до осигурителната система и в частност до обезщетения за безработица.

3.5. Резолюция „Интегрирана политика за младите хора в България“

На база на проведения широк обществен дебат в редица региони¹ на страната, посветен на възможностите пред младите хора за прехода от образование към заетост и реализация, ИСС разработи и прие два взаимосвързани акта², посветени на политиката за младите хора, децата и семейството. В тях Съветът предлага единна рамка с мерки за интегрирана младежка политика, която включва основни области на интервенция, свързани с цялостното развитие на младия човек, започвайки от семейството, отговорното родителство, грижа за здравето и закрилата на децата, образованието - от предучилищно до висше, достойната реализация на пазара на труда, както и политиката за регулиране на миграционните процеси.

Съветът препоръчва интегрираната политика и мерките да се реализират на база широкото участие на социалните партньори и гражданското общество в партньорство с държавната и местната власт и да се координира от заместник министър-председателя по демографската и социалната политика.

Обезпокоен от тежката демографска криза и нейното отражение върху възпроизводството на населението, в този свой акт ИСС предлага конкретни мерки за ефективна семейна политика и здравеопазване за майките и децата, свързани с безплатно и качествено здравеопазване за майките още през периода на бременността, с навременно и качествено здравно, в т.ч. и

¹ Свиленград, Гоце Делчев, Самоков, Казанлък, Дупница и в елитни столични училища.

² Резолюции „Интегрирана политика за младите хора в България“ и „Реализацията на младите хора на пазара на труда“.

стоматологично обслужване на децата, включително в училищата и детските градини, както и създаване на условия към ускорен преход за безплатни детски градини и развитие на нови социални услуги за отглеждането на децата до тригодишна възраст и др.

ИСС призовава за нов подход на държавната политика за децата и семейството и предлага тя да се преориентира от социални помощи към социални инвестиции в новите поколения, техните родители и семейства. Затова основният приоритет трябва да е насочен към осигуряването на достъп на всички български деца и младежи до качествено образование. Във връзка с това ИСС апелира за участие на всички заинтересовани страни в създаването и провеждането на интегрирана образователна политика, която да е разписана в Национална концепция за човешкия капитал на нацията, приета от Народното събрание, като в нея ясно се определят приоритетните насоки за развитие на всички образователни равнища, подкрепени с конкретни национални политики и мерки.

Разтревожен от процесите, свързани с преждевременното напускане на образованието, ИСС предлага конкретен набор от превантивни и дисциплиниращи мерки в тази област на интервенция. Съветът препоръчва в общините и училищата, с преобладаващ дял на деца и ученици в риск от отпадане от училище, да се разработи комплексен подход за интегрирана политика по превенция, базирана на споразумение за съвместна работа и разписване на конкретен алгоритъм за взаимодействие „училище - ученици - родители - местна власт - местен бизнес - обществени организации“ с определени точни ангажименти на всички участници и институции в процеса.

ИСС изразява безпокойство и относно процесите, свързани с обратната интеграция към образование, и отчита, че досега провежданите политики и предприетите мерки не са довели до позитивни резултати. В тази връзка Съветът препоръчва да се въведе и проследяване в единния статистически регистър на целева група „преждеременно напуснали образование“, съдържаща следните подгрупи: напуснали началния етап на основното

образование; напуснали прогимназиалния етап на основното образование, както и категоризиране по възрастови групи и обратно интегрирани в системата на образование и обучение. Това е предпоставка за осъществяване на системен контрол и мониторинг от страна на всички институции.

ИСС счита, че в областта на интервенция „професионално образование и обучение“ е необходимо окомплектоване на нормативната база и предлага разработване на нов Закон за професионалното образование и обучение. Съветът препоръчва моделът за обучение чрез работа да обхваща четири основни групи учащи и обучаеми: лица, напуснали образователната система; ученици от професионалните гимназии или средните училища; възрастни, незавършили средно образование, за придобиване на професионална квалификация; обучение чрез работа за лица след завършване на средно образование или в системата на висшето образование.

Последната област на интервенция в резолюцията, свързана с интегрираната политика за младите хора, е посветена на висшето образование. ИСС изразява безпокойство относно критериите, свързани с приема и оценяването на студентите в процеса на обучение, недостатъчната мотивираност на преподаватели и студенти, както и осъвременяването на учебните програми, формите и методите на обучение. Съветът препоръчва учебните планове по различните специалности във висшите училища да се изготвят в съответствие с потребностите на икономиката и в партньорство с бизнеса. ИСС призовава отговорните институции да предприемат адекватни действия за продължаване на реформата в системата на висшето образование и в тази връзка заявява готовността си да се включи активно в консултативния процес.

3.6. Резолюция „Реализацията на младите хора на пазара на труда“

В този акт ИСС изразява тревога от факта, че кариерата на младите хора започва трудно и първоначалното им включване на пазара на труда е проблем както за високообразованите, така и за по-ниско образованите

млади хора. Въпреки че има програми за младежка заетост и за „първа работа“, проблемите за достъпа до пазара на труда на младежите и последващото им кариерно развитие са сериозни. В тази връзка ИСС предлага правителството, в диалог с местната власт, със социалните партньори и гражданския сектор, да изработи „пътека“ за младия човек - „от образование до реализация“, която да обхваща процеса от обучението в училище, придобиването на квалификация и стажуването, до започването на първа работа, като крайният резултат е качествена заетост, личностна реализация и учене през целия живот. При разработването на „пътеката“ е необходимо да бъдат отчетени както качествата и квалификацията на търсещите работа младежи, така и потребностите и изискванията на работодателите към тях.

В документа ИСС отправя конкретни предложения и препоръки в няколко взаимосвързани области на интервенция, като премахване на бариерите и подобряване на достъпа до пазара на труда, продължаване на образованието, усъвършенстване и придобиване на нова квалификация, съчетаване на трудовия и семейния живот и ефективност на мерките по заетостта.

ИСС е уверен, че за успешната реализация на младите хора ключово значение имат индивидуалният подход и адекватно на потребностите кариерно ориентиране. Съветът акцентира върху необходимостта от изграждане на качества като предприемчивост и инициативност у младите хора, чрез които да се промени нагласата, че единствено държавата има ангажимент за тяхната реализация на трудовия пазар.

Другият важен инструмент в процеса на реализация на младите са образованието и обучението. Продължаването на образованието, придобиването и усъвършенстването на квалификацията повишават пригодността за заетост, както на младите хора с основно и по-ниско образование, така и на завършилите общия курс на средното образование без придобита професионална квалификация. Съветът настоява младите хора

да получат още в процеса на образование трудово-правни познания относно правата си на осигуряване, обезщетяване и т.н.

ИСС счита за необходимо да се повиши качеството и да се разшири обхватът на продължаващото образование и на ученето през целия живот. Съветът предлага да се синхронизират националните и европейските стандарти и норми в професионалното обучение, за да бъдат квалификациите признати и на европейско ниво, имайки предвид и свободния достъп за българските граждани до европейския пазар на труда.

ИСС насочва вниманието към необходимостта от осигуряване на по-добри условия за успешно балансиране на трудовия и семейния живот - например чрез колективното трудово договаряне и чрез фирменото договаряне.

От гледна точка ефективността на прилаганите мерки и целесъобразността на разходваните средства, ИСС предлага финансирането да бъде насочено към цялостна реформа на образователната система, вместо към мерки за повторно образование на безработните или потенциално безработни лица.

III. КОНСУЛТАЦИИ И ДИСКУСИИ

Въз основа на закона, с който е създаден, Съветът провежда консултации и дискусии, свързани с обществено значими въпроси за социалното и икономическо развитие на страната. Събитията, които ИСС организира през годините са обект на особено публично внимание и подкрепа от страна на национални и европейски институции. Характерен за изминалата година е регионалният подход на ИСС в организирането на консултации и дискусии. В рамките на календарната година по инициатива на Съвета се проведеха 12 консултации, дискусии и регионални срещи.

През 2015 г. Съветът продължи да организира събития в региони и общини, като акцентира върху две основни направления. Първото е свързано с политиката за младите хора в България. Второто е насочено към

утвърждаване на социалната икономика и социалното предприемачество у нас.

Срещите и разговорите по обсъжданите важни обществени теми бяха основа за разработване на нови предложения и позиции в актовете на ИСС. На редица форуми, организирани от партньорски организации, представители на ИСС участваха и представиха основни позиции на Съвета.

1. Консултации по разработвани от ИСС актове

1.1. Съветът проведе консултация по корпоративната социална отговорност (КСО) като част от процеса на разработване на становище по тази тема. В нея участваха представители на МТСП, научните среди и организации, сред които - Българската фондова борса, Националната комисия за корпоративно управление, Българската асоциация на управляващите дружества, Българската мрежа на Глобалния договор на ООН, Българският форум на бизнес лидерите, Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници, представители на Института за икономически изследвания към Българска академия на науките (БАН) и други. В хода на дискусиата бяха направени редица конкретни предложения за допълване на становището и прецизиране на терминологията, които впоследствие бяха отразени в приетото становище. Всички присъстващи изразиха удовлетворението си от широкия обхват на обсъждания документ и приветстваха ИСС за навременното му изготвяне, в контекста на разработването на нова Стратегия за корпоративната социална отговорност.

1.2. ИСС организира работна консултация с представители на изпълнителната власт от МТСП, МОН и Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ) по повод разработването на актове, отнасящи се до прилагането на подход за интегрирана политика, насочена към младите хора. Съветът отрази направените предложения и препоръки в две свои резолюции „Интегрирана политика за младите хора в България“ и „Реализация на младите хора на пазара на труда“, приети в края на 2015 г.

2. Социалната икономика и социалното предприемачество в България – възможности пред младите хора

2.1. Първото събитие се състоя в община Благоевград. Регионалната кръгла маса засегна различни въпроси – от юридическото дефиниране на определението „социално предприятие“, различните му модели, разликите между социално предприятие и бизнес, до финансовите проблеми и възможностите за разрешаването им. Представителите на социални предприятия в региона споделиха своя позитивен опит в областта и ефекта от дейността си. В дискусиата участваха експерти от Министерството на икономиката, Министерството на образованието и науката, от Областната администрация, от местните структури на държавни агенции и общински служители, представители на Трудово-производителните кооперации (ТПК), на неправителствени организации, на синдикати и работодатели, на училища.

2.2. Друга среща по темата за социалното предприемачество се състоя в Университета за национално и световно стопанство (УНСС) и беше насочена към възможностите за развитие на социалното предприемачество през новия програмен период 2014 -2020 г. и създаване на заетост сред младите хора. На срещата бе изтъкнато, че България е от малкото европейски страни със собствена концепция за развитие на социалната икономика и социалното предприемачество и е необходимо да се направят следващи стъпки от нормативен характер, за да продължи българската традиция за коопериране на основата на добри европейски практики. Гост-лекторът и вицепрезидент на Група III в Европейския икономически и социален комитет Ариане Родер, подчерта, че ЕС отделя специално внимание на този тип устойчива икономика и има специално финансиране за развитието ѝ. Събитието бе организирано от ИСС и УНСС, в партньорство с МТСП. В дискусиата взеха участие студенти не само от УНСС, но и от други университети. Експерти от МТСП и Министерството на икономиката представиха пред тях възможностите за финансиране, които дават

оперативните програми през новия програмен период 2014-2020 г. Студентите бяха запознати и с дейността на различни социални предприятия и фондации, финансиращи социални дейности.

2.3. В гр. Троян се състоя международен семинар на тема „Партньорството между общините и социалните предприятия – фактор за развитие на социалната икономика“, организиран от ИСС, в партньорство с REVES (Европейска мрежа на градовете и регионите за развитието на социалната икономика), МТСП, Националния съюз на ТПК и Община Троян. На срещата бяха обсъдени актуалните проблеми за развитие на публично-частното партньорство и позовавайки се на европейския опит, се дискутираха възможни бъдещи промени в Закона за публично-частното партньорство.

3. Политика за младите хора в България

В дейността на ИСС подкрепата за младите хора заема централно място. За да надгради своите позиции и предложения през 2015 г., Съветът посвети част от дейността си на младите хора. Откроиха се две основни теми: образованието на младите хора като гаранция и възможност за реализацията им и необходимостта да се съхрани младежкият потенциал в България.

3.1. Образованието на младите хора

3.1.1. ИСС продължи дейността си по проблемите, свързани с обхвата и задържането на децата в училище. Поредната среща бе проведена в община Свиленград в партньорство с местната власт. Целта на дискусиата бе да се представят добрите практики в общината при справянето с проблема с ранното отпадане от училище и реинтеграцията на напусналите образование. В рамките на форума бе споделен богат опит и се отправиха много предложения за промени в системата, част от които намериха място в актове на Икономическия и социален съвет. В дискусиата се включиха представители на държавната и местната власт, на местните структури на социалните партньори, директори, учители, членове на ИСС, медии.

3.1.2. Следващата дискусия, която ИСС проведе на тема „От образование към заетост – възможности пред младите хора“ се състоя в гр. Гоце Делчев. Срещата бе ползотворна, тъй като даде отговори на множество въпроси, засягащи привличането и задържането на квалифицирани млади специалисти в региона. Форумът предизвика изключително голям обществен и медиен интерес, като събра на едно място над 80 души, сред които представители на държавната и местната власт, на местните структури на социалните партньори, активни работодатели и предприемачи, директори, учители, членове на ИСС, журналисти. Партньори на събитието бяха МОН, МТСП и Община Гоце Делчев. В активен дебат участниците в дискусията обсъдиха наболелите проблеми и предстоящите дейности в региона и страната, свързани с обхвата, задържането на децата в училище и последващата им реализация.

3.2. Миграционни нагласи сред завършващите средно образование млади хора в България

През втората половина на 2015 г. ИСС проведе дискусии с абитуриенти от различни градове на страната, свързани с нагласите им за миграция. Инициативата беше продиктувана от констатацията в анализа на ИСС „Миграционни нагласи сред завършващите средно образование в България“, че е необходим по-близък и откровен диалог между младите хора, от една страна, и местното управление и бизнеса – от друга, за да бъдат информирани младежите за възможностите за реализация в общността. При откриването на такъв диалог, ИСС играеше ролята на медиатор между страните. Съветът оценява възможността да се срещне очи в очи със завършващите средно образование младежи и да участва в откровен разговор между ученици, учители, местна власт и представители на бизнеса за проблемите на младите хора в бъдещата им социална реализация.

В срещите с абитуриентите ИСС използва принципа на ролевата игра като форма за диалог с тях. Някои от предложенията, които формираните сред младежите работни групи дадоха, заслужават внимание и по-нататъшно

развитие. Част от техните идеи са свързани с подобряване качеството на учебния процес и взаимоотношенията с учителите, повече практическа насоченост в училище, с възможността професионалната ориентация в училище и учебната програма да са по-силно обвързани, особено в последните класове, с повече работа по проекти, повече реклама на българските висши училища и др. Общото мнение на абитуриентите бе, че те са готови да променят България и да я направят по-добро място за живеене. ИСС организира пет срещи-дискусии в страната с ученици, завършващи средно образование.

3.2.1. Първата дискусия на тема „Проблеми и възможности за реализация на младите хора в община Самоков“ се състоя в партньорство с Община Самоков. В срещата участваха над 100 ученици, които влязоха в пряк диалог с кмета и местния бизнес и обсъдиха заедно възможностите им за развитие в Самоков. Завършващите средно образование младежи дадоха отговор на въпроса каква положителна промяна би ги задържала в родния им град, отправяйки конкретни предложения за промени и развитие на община Самоков. Някои от идеите бяха да се създаде практически център за професионална подготовка и ориентиране, да се създадат доброволчески клубове, да се създаде общинска зоополция, Самоков да има предприятие за обработка на селскостопанска продукция. Младите хора поставиха пред кмета и въпроси, свързани с възможността за прозрачност на конкурсите за работа, интеграцията на ромското население и социална справедливост, културата да не заема последно място в приоритетите на общината, Самоков да има кино. Учениците имаха възможността лично кметът на Община Самоков да отговори на всичките им запитвания, след което им обеща да работи върху осъществяването на по-качествен диалог с тях.

3.2.2. Втората среща за проблемите и възможностите за реализация на младите хора, организирана от ИСС, бе в община Казанлък. В нея участваха ученици от всички средни училища в града, заедно с техните учители и директори. Те бяха запознати с младежките политики и инициативи, които се

провеждат в общината. Учениците влязоха в открит диалог с местната власт и бизнеса, споделяйки своите притеснения и препоръки. Абитуриентите показаха, че им липсва информация за възможностите за професионално ориентиране месеци преди да напуснат училище и че искат да говорят с институциите по своите проблеми, но на своя език и ниво. Учениците от Казанлък отправиха покана към местната власт и бизнеса да отидат в училищата им като техни приятели и заявиха желание диалогът между тях да продължи в бъдеще.

3.2.3. ИСС проведе среща-дискусия по проблемите за реализация на младите хора и в община Дупница. Над 60 ученици имаха възможност да обсъдят очи в очи с председателя на Общинския съвет на Дупница свои идеи и решения на проблеми в общината, които биха ги задържали да живеят и работят в родния им град. Според ИСС само чрез преки комуникации с местната власт, която да бъде открита и полезна и да информира младите хора за перспективата на родното им място, могат да се променят нагласите за миграция. По време на срещата в Дупница от страна на младежите се оформиха редица интересни предложения, едно от които - да бъде развит потенциалът на региона за археологически, религиозен и ски туризъм.

3.2.4. ИСС се срещна и с ученици от две елитни софийски училища - Втора английска езикова гимназия „Томас Джеферсън“ и Национална търговско-банкова гимназия. Проведените дискусии са част от инициативата на ИСС да чуе младите хора и техните нагласи за миграция, да потърси решения на проблемите и да проучи техните надежди и препоръки за промени. Учениците от София разсъждаваха върху това как образованието в България да стане по-приложимо, по-модерно и повече признато извън страната. Те заявиха необходимост от по-голямо уважение към личността и професията, повече спазване на правилата и законите, повече работа за доброто на България. Учениците изразиха и тревога за недостатъчната престижност на професията учител у нас. Сред причините за нагласите им да учат в чужбина са възможността да изберат специалности, които са

съвременни и модерни, а у нас все още не съществуват, и възможността, която дипломата от авторитетен европейски или друг университет дава за бърза и добра реализация. Голяма част от учениците заявиха, че не искат да напускат България, но искат да живеят в държава, в която има ред, в която добрите специалисти са ценени и в която има достатъчно и качествени работни места.

4. Партньорство и участие на ИСС във форуми в страната

4.1. Председателят на ИСС изрази позицията на Съвета на организираната от МТСП конференция на тема „Националната стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012 – 2030 г. – приоритети и предизвикателства“. Основна цел на конференцията бе да се представят и обсъдят официалните резултати от доклад, разработен от екип учени от БАН на тема „Цели, приоритети и политики за изпълнение на стратегията за демографско развитие на Република България“. В нея участваха народни представители, представители от администрацията на Президента на Република България, изпълнителната власт, научните среди и социалните партньори.

4.2. По време на изнесено заседание на Съвета за развитие на регионите и националната инфраструктура към Президента на Република България в град Смолян председателят на ИСС представи позициите на институцията. Темата на форума бе „Държавна политика за насърчаване на икономическата активност в слаборазвитите и необлагодетелстваните региони на България. Алтернативи на традиционните производства“. От името на ИСС той призова всички институции да обърнат особено внимание на потребностите на младите хора в слаборазвитите и планинските региони и акцентира върху необходимостта от политики, насърчаващи професионална квалификация.

4.3. ИСС участва в експертна фокус-група, която обсъди предложения за прилагане на интегриран подход при изпълнението, отчитането и мониторинга на проекти, финансирани по повече от една

програма, във връзка с проекта на Закон за управлението на средствата от ЕС. На срещата ИСС представи своите позиции чрез приетото становище за използването на инструмента „Водено от общностите местно развитие“ .

4.4. ИСС взе участие в дискусия за идентифициране на водещи мерки при актуализацията на Националната програма за реформи за 2015 г., иницирана от Министерството на финансите. Друга цел на събитието бе да се обсъди напредъкът в изпълнението на настоящите мерки, както и евентуалните проблеми, свързани с реализацията им. Представители на публичната администрация, социалните партньори, неправителствени организации и академичните среди се включиха активно в дискусията, а предложенията им бяха взети под внимание при разработването на проекта на програмата.

4.5. ИСС участва във форум, организиран от български депутати в Европейския парламент, на тема „Реформата на пенсионно-осигурителната система в България в контекста на Европейската бяла книга за адекватни, сигурни и устойчиви пенсии“. Целта на срещата бе да се очертаят подходите за изграждане на устойчива и справедлива пенсионно-осигурителна система в страната, като се разгледат критично предлаганите промени в контекста на европейските политики в тази сфера и специфичните за страната предизвикателства.

4.6. Заедно с висши държавни служители, преподаватели, синдикалисти от други държави ИСС взе участие в международна експертна кръгла маса „Работещите бедни – нови синдикални политики за преодоляване на последиците от кризата на пазара на труда“, която бе под егидата на EZA – Европейски център по въпроси, свързани с работещите.

4.7. ИСС участва в организираната от КТ „Подкрепа“ международна конференция на тема „Корпоративната социална отговорност – принос на социалните партньори за устойчиво развитие на икономиката“. На форума бяха представени становища на държавни институции и национални социални партньори по темата за КСО, нейните предимства, добри практики

и инициативи на европейско равнище. Съветът също изложи своите позиции по темата за КСО, изразени в негови документи.

4.8. ИСС взе участие в организираната от Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) кръгла маса, озаглавена „За икономика на светло“. В събитието се включиха представители на правителството, социалните партньори, гражданското общество и академичната общност. Целта на кръглата маса бе да се очертаят предизвикателствата и възможностите за прилагане на мерки за ограничаване на неформалната икономика, да бъдат споделени опит и добри практики, прилагани до момента.

4.9. На проведения дискуссионен форум на тема „Пазарът на труда и младите хора – предизвикателства и политики“ ИСС представи своите позиции по темата. Събитието набеляза предизвикателствата пред младите хора в прехода от образование към заетост, конкретните действия и провежданите политики в тяхна подкрепа. За целта бяха представени различни гледни точки чрез презентации и изказвания на представители на Министерството на труда и социалната политика, Министерството на младежта и спорта, Министерството на образованието и науката, Синдикатът на българските учители, младежки организации и др.

4.10. „По пътя на социалния диалог – от „работещи бедни“ към достойно заплащане“ бе темата на кръгла маса, на която бяха представени позициите на ИСС. В събитието се включиха представители на академичните среди, работодателски, синдикални и неправителствени организации, експерти, журналисти, които заедно определиха профила на нископлатените работници, възможностите за намаляване дела на „работещите бедни“ в България, споделиха добри практики и препоръки за усъвършенстване на тристранния диалог в областта на доходите от труд.

4.11. Представители на ИСС участваха в международен семинар на тема „Информационно осигуряване на социалната икономика“. Срещата бе организирана от Министерството на труда и социалната политика и Центъра

за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи. Основната цел на семинара бе да се направи оценка на състоянието и да се определят възможностите за подобряване на информационното и статистическото осигуряване на социалната икономика, както и да бъде дискутиран важният за националната теория и практика международен опит.

IV. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, НАЦИОНАЛНИТЕ ИСС НА СТРАНИТЕ – ЧЛЕНКИ НА ЕС, И ДРУГИ СРОДНИ МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

През 2015 г. ИСС продължи да развива ползотворно сътрудничество в международен план и взе участие в ключови международни инициативи в контекста на вече утвърдените партньорски отношения с Европейския икономически и социален комитет, с Международната асоциация на икономическите и социални съвети и сродни институции и с националните икономически и социални съвети.

1. Сътрудничество с Европейския икономически и социален комитет

Българският ИСС развива интензивно и ползотворно сътрудничество с ЕИСК. 2015 година не прави изключение в това отношение и именно Комитетът е основен партньор на ИСС в международен план.

По покана на ИСС в България пристигна г-жа Ариане Родер, вицепрезидент на Трета група „Други интереси“ в Европейския икономически и социален комитет. А. Родер беше гост лектор на публична дискусия на тема „Възможностите за развитие на социалното предприемачество през периода 2014 -2020г. – създаване на заетост за млади хора“, която ИСС организира в партньорство с Университета за национално и световно стопанство и с подкрепата на Министерството на труда и социалната политика. В своето изложение тя отличи България като една от малкото страни със своя концепция за развитие на социалната икономика. Участниците във форума, студенти, към които той беше насочен основно, се запознаха с

възможностите за стартиране на социални предприятия чрез различни финансови инструменти и оперативни програми, като наред с това се популяризираха добрите европейски практики в тази насока.

През месец юни 2015 г. ИСС се включи в общо три инициативи на ЕИСК:

На провела се конференция на тема „Придобиване на знания и умения чрез стажове и мобилност“, наред с представители на Европейския парламент, Европейската комисия, ЕИСК и други европейски организации, българският ИСС се включи в дискусиата за значението на мобилността на стажовете за европейската икономика и европейския трудов пазар. Очертаха се основните предизвикателства и ползите от стажовете, както и прилаганите инструменти от европейските институции с цел стимулиране на този процес.

ИСС взе участие и в организираната от Група III „Други интереси“ на ЕИСК конференция на тема „Преобразяване на Европа“, в която активно се включиха и редица граждански организации на европейско и национално ниво. Тема на дебатите бяха основни въпроси и предизвикателства пред Европа от гледна точка на нейното социално измерение.

ИСС бе представен в организирана от Обсерваторията по пазара на труда в ЕИСК конференция на тема „Имиграция и интеграция“. Във форума взеха участие членове на Европейския парламент, представители на Европейската комисия, членове на ЕИСК и представители на други европейски и национални организации на гражданското общество. Беше обсъдена евентуалната роля на мигрантите на европейския трудов пазар, наред с предизвикателствата, които биха се появили в резултата на липсата на активна и последователна политика в това отношение. В дебатите намериха място както общите, така и специфичните проблеми на имиграцията и интеграцията.

ИСС се включи и в Годишната среща на платформата за сътрудничество CESlink, която - след неколкогодишно прекъсване, се

проведе през 2015 г. в Брюксел и беше организирана от ЕИСК. CESlink е онлайн портал за сътрудничество между националните икономически и социални съвети и сродни институции на страните - членки на ЕС, където се представят най-важните акценти от дейността им. Взето бе решение за актуализация на портала и нова концепция за функционирането му. По предложение на българския ИСС ще се обогатят тематичните категории с цел да се отразява по-пълно дейността на съветите.

ИСС взе участие в регулярната Годишна среща на президентите и главните секретари на ИСС на страните - членки на ЕС, и ЕИСК, като централна тема на дебатите беше „Ролята и участието на европейските ИСС в борбата с бедността и социалното изключване във времена на икономическа и политическа криза“. В рамките на поставената тема представител на всеки национален съвет, участващ във форума, представи ситуацията в своята страна наред със стратегиите и дейностите на съвета в тази област. В тази връзка беше представена и дейността на българския ИСС – приети актове и организирани форуми в контекста на поставената тема и конкретните национални специфики. На срещата освен президентите, главните секретари и други представители на националните ИСС, участие взеха президентът на ЕИСК Георгиос Дасис, двама държавни секретари от Министерство на труда на Румъния и съветник на румънския президент.

ИСС взе участие в Деветия годишен медиен семинар, организиран от ЕИСК, който се проведе в Люксембург. Форумът на тема „Комуникирането на европейската политика за развитие“ в контекста на Европейската година на развитието 2015 г. събра над 130 участници, представители на европейски институции, национални ИСС, членове на ЕИСК, неправителствени организации и журналисти. На срещата се анализираха комуникационните стратегии, прилагани от институциите на ЕС, и беше представена работата на гражданското общество и журналистите в процеса на популяризиране на въпросите, свързани с развитието, както и дейността им по отношение на кампанията за наскоро приетите от ООН цели на устойчивото развитие.

Деветата поредна годишна среща на пресслужбите на организациите на гражданското общество от цяла Европа беше оценена като едно от големите годишни събития по комуникация, с фокус Европейската политика за развитие.

2. Сътрудничество по линия на Международната асоциация на икономическите и социални съвети и сродни институции, Евро-Средиземноморското сътрудничество и сътрудничество с национални икономически и социални съвети

През 2015 г. ИСС взе участие в ежегодната Генерална асамблея на Международната асоциация на икономическите и социални съвети и сродни институции, която се проведе в Москва с домакин Руската обществена палата – форум на високо ниво, който събра над 100 представители на 34 съвета. На срещата беше определена основната работна тема за следващите две години - „Ролята на ИСС и сродни институции в борбата със свързаните с бедността неравенства“. Следвайки практиката от предходни години, Генералната асамблея реши да създаде работна група, която да подготви приноса на асоциацията за международната конференция на Международната организация на труда (МОТ) през 2016 г., посветена на „глобалните търговски вериги“, както и работна група, натоварена с подготовката на приноса на асоциацията за сегмента на високо ниво на ECOSOC през 2016 г., посветен на „Прилагане на програмата за развитие след 2015 г.: преминаване от ангажименти към резултати“. От гледна точка обмен на опит между членовете на асоциацията, темата, по която ще се работи, е „Как работят ИСС и сродните институции: ежедневни практики“.

Работата в рамките на МАИСССИ в голяма степен се осъществява чрез онлайн форма на сътрудничество между членуващите към момента 75 национални съвета. Българският ИСС се включва активно в подготвяните от името на асоциацията доклади по различните работни теми. През 2015 г. ИСС се включи със съществен принос в доклада „Малки и средни предприятия и

създаването на достойна и продуктивна заетост“, който бе представен на срещата на МОТ през 2015 г. в Женева.

ИСС беше представен и на Годишната среща на върха на икономическите и социални съвети и сродни институции от Евро-Средиземноморския регион (ЕВРОМЕД), организирана от ЕИСК в Брюксел. Срещата има за цел да насърчава разбирателството по основни въпроси, отнасящи се до гражданското общество в региона. На срещата бяха обсъдени ключовите предизвикателства, пред които е изправен Евро-Средиземноморският регион, в това число новата европейска политика за добросъседство, развитието на диалога в региона, ролята на социалните партньори в консолидирането на политическата демокрация, миграцията, както и редица въпроси в хуманитарен аспект. На срещата взеха участие 120 представители на икономически и социални съвети и сродни институции, представители на работодателски и синдикални организации и НПО. Форумът завърши, както е обичайно от предишни години, с приемането на финална декларация, която ще бъде разпространена сред организациите на гражданското общество в региона и ще бъде изпратена до участващите в Евро-Средиземноморските срещи на върха на ниво министри като принос на гражданското общество към тези срещи.

ИСС взе участие в организираната от ИСС на Франция - съвместно с Обединението на франкофонските икономически и социални съвети, Обединението на африканските икономически и социални съвети и „Световен форум за отговорна икономика Лил“, конференция на тема „Ще спази ли конференцията, посветена на климата, своите обещания“. На форума бяха представени основните позиции на българския ИСС, заявени в приети актове от 2010 г. до началото на 2015 г. по изпълнението на националните цели по Стратегия „Европа 2020“ и др. Представени бяха в обобщен вид ситуацията и перспективите пред българската икономика в контекста на обявените общи ангажименти на ЕС преди конференцията през месец декември в Париж, посветена на климата за съкращаване с 40% на парниковите газове през

периода 2010 г – 2030 г. Форумът имаше за цел да обобщи позициите на организираното гражданско общество с намерението това да доведе до силни препоръки към преговарящите в Световната конференция по климата в Париж – 2015 г.

V. ПРЕПОРЪКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ИСС, НАМЕРИЛИ ОТРАЖЕНИЕ В ПРИЕТИ ПОЛИТИКИ, АКТОВЕ И РЕШЕНИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА И ЗАКОНОДАТЕЛНАТА ВЛАСТ ЗА 2015 Г.

В този раздел са представени по тематични направления предложенията, препоръките и мерките, заложи в документи и инициативи на ИСС, намерили през 2015 г. отражение в стратегии, нормативни актове, програми, планове, политики и мерки за икономическото и социалното развитие на България.

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ: ЕВРОПЕЙСКИ СЕМЕСТЪР

През 2015 г. в рамките на Европейския семестър за координация на икономическите политики на страните - членки на Европейския съюз, ИСС разработи по собствена инициатива и прие резолюции по „Съобщение на Комисията – Годишен обзор на растежа 2015 г.“, Специфичните препоръки към НПР и Конвергентната програма на България за 2015 г. и резолюция „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България.

1. Позицията на ИСС е, че Европейският семестър не осъществява ефективна координация на общностно ниво по отношение както на фискалната политика, така и на структурните реформи на пазарите на труда и трудовите доходи. ИСС отбелязва със съжаление, че не се отчитат положителни резултати при изпълнението на националните цели на отделни държави членки в контекста на Стратегия „Европа 2020“. В тази връзка ИСС констатира, че:

➤ В Годишния обзор на растежа за 2016 г. ЕК предвижда да подобри прилагането и мониторинга на Стратегия „Европа 2020“, като един от основните приоритети е „Продължаване на структурните реформи за модернизирането на нашите икономики“. Успоредно с това, през следващата година Комисията ще започне процес на разработване на дългосрочна визия отвъд 2020 г., като се отчитат също така новите цели за устойчиво развитие, приети от ООН за 2030 година. Уроците, извлечени от прегледа на „Европа 2020“, ще бъдат взети предвид в този процес.

2. Нееднократно в своите актове Съветът е призовавал да се преосмисли икономическото управление на ЕС, като е подчертавал необходимостта много повече да бъдат отчитани и укрепвани неговите социални аспекти. В този контекст ИСС отчита, че:

➤ В настоящия ГОР се поставя по-силен акцент върху заетостта и социалните показатели. Същевременно в Доклада за механизма за предупреждение за 2016 г. към основните показатели са добавени три допълнителни показателя относно заетостта, които според ИСС засягат в голяма степен младите хора – коефициентът на икономическа активност, дългосрочната и младежката безработица и същевременно се отделя повече внимание на социалната справедливост.

3. ИСС заявява, че социалните инвестиции и инвестициите в човешки капитал трябва да се развиват успоредно и дори да изпреварват темпа на производствените инвестиции, което би предотвратило създаването на диспропорции и дисбаланси на националните пазари на труда. Усилията следва да се насочат към повече синергия между „социално-защитните“ и „градивно-овластяващите“ политики. В този контекст ИСС констатира, че:

➤ В ГОР за 2016 г. се включват основни приоритети като „Възобновяване на инвестициите“, който предвижда инвестиционните приоритети да обхванат и човешкия капитал, и свързаните социални инвестиции, както и приоритетът „Отговорни фискални политики“, включващ определени направления за интервенция.

➤ Освен това Комисията подчертава, че е важно държавите членки да насърчават социалните инвестиции като цяло, включително в областта на здравеопазването, грижите за децата, подпомагането на жилищното настаняване и услугите по рехабилитация, за да се укрепят сегашните и бъдещите умения на хората да участват в пазара на труда и да се адаптират, като се използват ефективно програмите на ЕС - европейските структурни и инвестиционни фондове.

4. В няколко свои акта ИСС призовава за засилване участието на организираното гражданско общество на всички равнища в процеса на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“³. Същевременно ролята на социалните партньори в Европейския семестър очевидно трябва да се повиши, за да се постига сближаване на позициите с консенсус на ранен етап. ИСС призовава още при изготвянето на НПР институциите да работят в партньорство с всички нива на управление, като се регламентира и прякото участие в процеса на местната власт. ИСС е удовлетворен, че:

➤ В ГОР за 2016 г. Комисията отбелязва, че придаването на устойчивост на възстановяването и съживяването на процеса на сближаване могат да бъдат постигнати само ако всички институции и държави членки действат заедно. Това изисква активното участие на Европейския и националните парламенти, социалните партньори, националните, регионалните и местните органи, както и гражданското общество като цяло.

5. ИСС изразява позицията си, че при новото икономическо управление на Европейския съюз е целесъобразно да се пристъпи към опростяване на процесите, тъй като графикът на Европейския семестър включва широк набор от различни инструменти за анализ и координация на икономическите политики и представлява един сложен механизъм. Във връзка с това ИСС констатира, че:

➤ С публикувания през ноември 2015 г. ГОР ЕК продължи процеса на рационализиране на Европейския семестър с цел засилване на политическата

³ Резолюции на ИСС - ГОР 2013 г. и ГОР 2014 г.

ангажираност и предоставяне на възможност за по-задълбочени дискусии. През февруари 2015 г. ЕК публикува единен, всеобхватен аналитичен документ за всяка държава членка, който съдържа оценка на напредъка в изпълнението на специфичните препоръки за 2014 г. и задълбочен преглед за държавите членки, посочени в Доклада за ранно предупреждение за 2015 г., с цел още на ранен етап да бъдат взети по-добре под внимание предизвикателствата пред цялата Еврoзона. По този начин се създава възможност препоръките да бъдат обсъдени на национално ниво с всички заинтересовани лица.

6. ИСС призовава ЕК специфичните за всяка държава препоръки да бъдат по-конкретни и същевременно да се изисква от страните членки по-ефективното им изпълнение чрез засилването на задължителния им характер. ИСС препоръчва също да се проследява активно връзката между специфичните препоръки и предварителните условия от Споразуменията за партньорство. ИСС отчита, че:

➤ В ГОР за 2016 г. Комисията подчертава, че финансирането от ЕС може да играе жизненоважна роля за подкрепа при прилагането на реформите и прякото вливане на инвестиции в реалната икономика, ако се осъществява целенасочено и се прилага ефективно. В този контекст приоритетите, заложи в специфичните за отделните държави препоръки, бяха отчетени при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове за 2014 - 2020 г.

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ: ПАЗАР НА ТРУДА И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ НЕФОРМАЛНАТА ИКОНОМИКА

В дейността си ИСС отдава приоритетно значение на предизвикателствата и проблемите пред пазара на труда в България и на преодоляването на последствията от неформалната икономика. В тази връзка Съветът разработи и прие резолюциите „Интегрирана политика за младите хора в България“ и „Реализацията на младите хора на пазара на

труда”, както и становище „Ограничаване и превенция на неформалната икономика в България като възможност за стимулиране на растежа и заетостта”. Позициите на ИСС по това тематично направление бяха развити и в актовете с европейска насоченост, отнасящи се до Стратегията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж “Европа 2020” и в препоръката на Съвета относно Националната програма за реформи на България.

1. Резолюцията на ИСС „Реализацията на младите хора на пазара на труда” обобщава, актуализира и обогатява препоръки в приети по-рано актове⁴, свързани с трудовата заетост и професионалното ориентиране на младите хора, с акцент върху политики и мерки, водещи до повишаване на младежката заетост и ограничаване на безработицата. ИСС апелира за отдаване на по-голямо значение на регионалните различия, от една страна и на индивидуалните предпочитания за заетост на младите хора, от друга, отчитайки, че проблемите на младите хора (а и не само) на трудовия пазар в отделните райони и населени места са доста различни.

➤ ИСС с удовлетворение констатира, че това предложение е залегло в промените на Закона за насърчаване на заетостта и в Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) 2016 г.

2. Предложението на Съвета е трудовите медиатори, в диалог с младите хора, да изясняват възможностите по отношение на потенциалните работни места, които населеното място и региона предлагат.

➤ В тази връзка ежегодно в НПДЗ ще се определят средства за финансиране на регионалните програми за заетост и обучение във всяка област. Регионалните програми за обучение и заетост ще включват предложения на областните и на общинските администрации.

⁴ Анализ „Миграционните нагласи на завършващите средно образование младежи в България”

Резолюция „Действия в подкрепа на младите хора и борбата с младежката безработица в България”, Становище „Актуални проблеми и политики на пазара на труда” и др.

3. ИСС препоръча младите хора активно да се включат в процеса на изготвянето на индивидуалния план за заетост с цел онези, на които се предоставят индивидуални мерки за интегриране на пазара на труда, да са ангажирани и мотивирани за собственото си бъдеще.

➤ Това предложение намери отражение в направените през 2015 г. изменения в Закона за насърчаване на заетостта, свързани с разширяване обхвата на посредническите услуги по заетостта, отнасящи се до мотивиране на активното поведение на пазара на труда.

4. Съветът счита, че са необходими допълнителни мерки за придобиване на нова квалификация, както и ранно информирано и качествено кариерно ориентиране с цел да се посрещнат предизвикателствата, породени от разминаването в търсените и предлаганите професии и умения на пазара на труда.

➤ Това се реализира със стартиралото през месец януари 2016 г. продължение на проект „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“ в рамките на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., като целта на проекта е да се създаде интегрирана система за реализация и заетост по придобитата квалификация на завършващите средно образование в съответствие с изискванията на пазара на труда.

5. Не за първи път ИСС призовава за активното участие на социалните партньори и организираното гражданско общество, за да се гарантира прозрачността на процеса по наблюдение на разходването на средствата от европейските фондове и от националния бюджет. От ключово значение при реализирането на политиките на пазара на труда е превенцията на злоупотребите с финансирането от държавния бюджет и европейските фондове. В тази връзка Съветът апелира да се предоставят мониторингови функции както на отговорните държавни органи, така и на синдикалните, работодателските и гражданските структури на основата на ясни статистически данни.

➤ ИСС с удовлетворение констатира, че НПДЗ-2016 предвижда социалният диалог да е основен инструмент за разработване, приемане и реализиране на нови програми, проекти и схеми. Заложено е подобряване на сътрудничеството между териториалните поделения на АЗ и социалните партньори, специално с техните регионални и браншови организации. Предвидени са координация и мониторинг на изпълнението на Европейската гаранция за младежта за периода 2014 – 2020 г. от Координационен съвет, включващ представители на социалните партньори.

6. ИСС призова за спешни нормативни промени за информационно и правно осигуряване на политиките и мерките за успешно прилагане на „Гаранция за младежта“ в България, така както и за интегриране на информационните системи на МТСП и МОН и осигуряване на достъп в реално време на Агенцията по заетостта, НАП, ГИТ и други институции, имащи отношение към пазара на труда.

➤ ИСС констатира, че това предложение е регламентирано с промените в Закона за насърчаване на заетостта, който дава възможност за осъществяване на съвместни действия между МТСП, АЗ и социалните партньори за разработване на политики с национален обхват и инструменти за тяхното прилагане в областта на пазара на труда.

7. В резолюцията на Съвета по „Препоръка за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2015 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2015 г.“ ИСС акцентира отново върху своя апел от приетата по същата тема резолюция от 2014 г., който се отнася до разработване на механизъм, позволяващ натрупването на осигурителни права за облекчаване на достъпа до обезщетения за безработица. Това се отнася до лицата, участващи в нетрадиционна форма на заетост - например сезонни или надомни работници; заети на непълно работно време и други, които са допълнително застрашени от бедност и социално изключване.

➤ В резултат е приета Наредба за условията и реда за предоставяне, регистриране и отчитане на трудовите договори по реда на чл. 114 а, ал.1 и ал.7 от Кодекса на труда. Тя регламентира сключване на трудов договор между работник и регистриран земеделски стопанин за работа за един ден.

8. В становището „Ограничаване и превенция на неформалната икономика в България като възможност за стимулиране на растежа и заетостта“ Съветът продължава своята работа за ограничаване на неформалната икономика и редуциране на щетите от нея. Правят се редица констатации за състоянието на неформалната икономика и се предлагат краткосрочни и средносрочни политики и мерки за превенция и преход от неформална към официална икономика. ИСС отправя препоръка към държавните органи да предприемат спешни мерки за чувствително ограничаване на неформалната икономика в страната. Съветът обръща внимание, че събираемостта на бюджетните приходи е от ключово значение за доброто управление на държавата. Ограничаването на сивата икономика е един от основните фактори за икономическо развитие и растеж.

➤ В тази връзка ИСС със задоволство приветства приетата от МС „Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 г.“, чиято цел е да предложи мерки и осъществи дейности, които да доведат до увеличаване на приходите от данъци, осигурителни вноски и такси чрез по-висока ефективност при тяхното администриране и предотвратяване на възможностите за укриването им, като в същото време стимулира доброволното изпълнение.

9. ИСС настоява да се предприемат мерки за предотвратяване на нарушенията на трудовото и осигурителното законодателство, срещу некоректното оформяне на трудови договори (включително по отношение размера на заплатата и продължителността на работното време), некоректното начисляване на дължими здравни и социални осигуровки, както

и срещу нарушаване правото на здравословни и безопасни условия на труд, отдых, почивка и отпуск.

➤ В Плана за действие към Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 г. са предвидени редица мерки в тази посока. Стратегическа цел 1 на плана е подобряване контрола, осъществяван от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ) по наемането на работа, работното време, отпуските, заплащането на труда, полагането и отчитането на извънреден труд.

10. За ИСС от изключително значение е предприемането на специални информационни и мотивационни политики, а не просто административни и санкциониращи политики. Съветът счита, че ефект от справянето със сенчестата икономика би имало тогава, когато е налице осъзнаване от страна на работниците и работодателите на негативите от това да работят и извършват дейности в неформалната икономика.

➤ ИСС констатира, че определените от него позиции, намерили израз в Плана за действие по Единната национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 г., са заложи в Стратегическа цел 1 дейности по провеждане на единни информационни кампании за популяризиране на негативите от участието в сенчестата икономика, както и повишаване на данъчно-осигурителната култура на наети, самонаети и предприемачи. Съветът оценява положително и проведените от Министерството на финансите, Националната агенция по приходите и социални партньори национални медийни кампании за повишаване на събираемостта и срещу контрабандата и неформалната икономика.

11. ИСС препоръча създаването на система от стимули за изрядния бизнес и граждани, включително намаляване на административната тежест и

осигуряване на еднакво прилагане на законите спрямо всички стопански субекти и граждани.

➤ В приетата Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 г. е предвидено стимулиране на доброволното изпълнение чрез засилване на гражданския контрол посредством организиране и провеждане на лотарийни игри с фискални касови бележки.

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ: ОБРАЗОВАНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

ИСС поставя проблемите на образованието и професионалното обучение като основни приоритети в дейността си през последните четири години и прие редица актове, насочени към продължаващите реформи в средното, професионалното и висшето образование и обучение. През последната година от третия си мандат ИСС прие анализ „Миграционните нагласи на завършващите средно образование младежи в България“ и резолюция „Интегрирана политика за младите хора в България“ . Реформите, протичащи в образователната система, намериха място и в други актове на Съвета, като резолюциите по „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България и по „Препоръка за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2015 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2015 г.“

1. Воден от разбирането, че образованието е национален приоритет ИСС се включи активно в обществения дебат по проекта на Закон за предучилищното и училищното образование. В редица свои актове⁵ ИСС

⁵ Резолюции: „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България“; „Препоръка за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2015 г. и съдържаща становище

призова за по-бързо приемане на закона и продължаване на реформите в областта на предучилищното и училищното образование с цел да се увеличат нивото и адекватността на уменията, придобити във всички образователни степени.

➤ В този дух са заложените промени в модела и подхода в образователната система в новоприетия Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) от 43-то Народно събрание през месец септември 2015 г.

2. Голяма част от формулираните препоръки и предложения, формирани с консенсус в ИСС, намериха отражение както във философията на закона, така и във формулираните цели и принципи.

➤ В нормативния акт са отразени конкретни препоръки на ИСС. Например въвеждане на държавните образователни стандартите като инструмент за управление на качеството на образователния продукт и синхронизирането им с Националната квалификационна рамка; обвързване на общообразователната подготовка с основните групи „ключови компетентности“; въвеждане на по-гъвкави форми за отглеждане, възпитание и образование на деца. Създадена е също възможност за многосекторно партньорство чрез изграждане на Обществени съвети към всяка детска градина и училище чрез дефиниране на отговорностите на всички участници в образователния процес; осигуряване на безплатен транспорт за учениците от средишните училища до завършване на средно образование; обвързване получаването на свидетелство за управление на МПС с изискването за завършено средно образование.

3. В поредица от актове⁶ ИСС анализира причините за отпадане на децата от училище и препоръча редица конкретни мерки, насочени към националните стратегически документи по темата и плановете за

на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2015 г.“; „Интегрирана политика за младите хора“.

⁶ Анализ „Преждевременно напускане на образователната система“, резолюция „Мерки за намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система“, резолюция „Интегрирана политика за младите хора“.

реализацията им. В тази връзка ИСС констатира с удовлетворение, че много от тях бяха възприети от институциите и бяха включени като водещи политики и мерки в първия двегодишен План за периода 2014-2015 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 година).

➤ В представения за обществено обсъждане проект на двегодишен План за периода 2016-2017 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 година) намериха отражение редица нови предложения на ИСС, обобщени от организирани от Съвета в сътрудничество с МОН и местната изпълнителна власт регионални кръгли маси, като: преимуществено реализиране на мерки за превенция; активна информационна дейност на всички нива за популяризиране на добрите и работещи практики между всички заинтересовани страни, както и ползите от предприетите мерки за пълен обхват на децата в училище; доразработване на системата за ранно предупреждение, която ще осигури постоянна и надеждна информация за движението на учениците в рамките на страната и възможности за проследяване на тяхното образование и развитие.

4. В резолюцията „Интегрирана политика за младите хора в България“ ИСС предложи в общините и училищата с преобладаващ дял на деца и ученици в риск от отпадане от училище да се разработи комплексен подход за интегрирана политика по превенция за задържане на децата в училище. Необходимо е този подход да е базиран на споразумение за съвместна работа и разписване на конкретен алгоритъм за взаимодействие „училище - ученици - родители - местна власт - местен бизнес - обществени организации“ с определени точни ангажименти на училището (на класния ръководител, директора, училищния психолог), на ученика и родителя. В него да участват и местните отдели за закрила на детето и социално подпомагане, местните комисии за борба с противообществените прояви на

малолетни и непълнолетни, местния бизнес, читалищата и центровете за обществена и социална подкрепа. В тази връзка ИСС констатира:

➤ Прието е споразумение за партньорство между заинтересованите страни (институции и организации) по изпълнението на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.) В него са формулирани специфичните задължения на всяка от страните за изпълнението на Стратегията, координацията и контрола на реализирането на политиките и мерките, начините на финансиране на дейностите/мерките и сроковете за реализиране на Споразумението. Изградено е координационно звено.

➤ В проекта на Плана за 2016-2017 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.) е заложен нов подход за разрешаване на проблема с преждевременното напускане на училище, насочен към всички участници в процеса от училищната общност (директори, педагогически и непедагогически екип, ученици, родители и семейства). Подходът залага на засилено междусекторно сътрудничество с широк диапазон от заинтересовани страни - местни власти, синдикати, бизнес, социални услуги, младежки услуги, работници в сферата на грижите за приобщаване като психолози, медицински сестри и други.

5. В своите актове, посветени на проблемите с преждевременното напускане на образователната система, ИСС предлага набор от насърчителни и дисциплиниращи мерки, които са обобщени и в резолюцията „Интегрирана политика за младите хора в България“. Голяма част от тези мерки вече намериха място в плановете за реализацията на основните стратегически документи⁷ в сферата на образованието:

⁷ Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020) г.; Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015-2020 г.

➤ В проекта на План за 2016-2017 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020) г. е заложена група от мерки, свързани със:

- подкрепа за уязвими групи в неравностойно положение за обучение на децата им в детски градини от 3-годишна възраст с оглед ранната им социализация;
- регламентиране на условия и ред за функционирането на защитени и средищни детски градини;
- подкрепа при прехода от детски градини към училищно образование, както и в училищното образование по етапи;
- въвеждане на целодневна организация на учебния ден за учениците от шести и седми клас;
- интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности;
- осигуряване на учебници и/или учебни помагала за безвъзмездно ползване от подготвителна група до VII клас;
- подкрепа на целодневни детски градини и обединени детски заведения за работа с деца в риск от обучителни затруднения.

➤ В приетия от МС Тригодишен план за действие за изпълнението в периода 2016-2018 г. на Националната програма за развитие „България 2020“ са предвидени мерки, свързани с подкрепа на достъпа до предучилищно и училищно образование, като:

- допълнителни занимания за децата, за които българският език не е майчин, и разработване на допълнителни модули за усвояване на български език;
- олекотяване на учебното съдържание и въвеждане на съвременни, атрактивни и интерактивни методи на обучение;
- предвидени са финансови ресурси за закупуване на крайни устройства за учители и ученици, оборудване за "смарт" класни стаи, обучение на

учители, разходи за достъп до електронни ресурси и други, лицензиране и внедряване на електронно мултимедийно съдържание.

➤ В приетите с решение на МС от месец декември 2015 г. краткосрочни и средносрочни мерки за преодоляване на демографската криза в Република България - тема, по която ИСС има редица актове, са заложи мерки, свързани със:

- развитие на способностите на учениците и повишаване на мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности;
- подобряване на достъпа до разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности.

6. ИСС предложи в общините под ръководството на кметовете да се изградят обществено-консултативни съвети (ОКС) по проблемите на интеграцията на учениците от етническите малцинства, в които да участват и представители на етническите общности.

➤ В новоприетия Закон за предучилищното и училищното образование е нормативно уреден статутът на обществено-консултативните съвети, които ще се изграждат във всяко училище и детска градина.

7. В резолюцията „Интегрирана политика за младите хора в България“ ИСС препоръчва прилагане на различни групи мерки към отделните целеви групи, попаднали в регистъра на преждевременно напусналите образование, като мерки, свързани с предоставяне на алтернативна учебна среда с основна цел придобиване на квалификация, в това число и реинтеграция в образователната система.

➤ В проекта на План за 2016-2017 г. за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.) са заложи следните мерки:

- увеличаване на възможностите за учене на работното място, с акцент върху разкриването на повече места за стажуване и чиракуване и мотивиране на местния бизнес за приемане на стажанти и чираци;

- комплексни мерки, обвързани с национални програми за „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система“, насочени предимно към придобиване на професионална квалификация с валидиране на придобити компетенции и знания, в съчетание с участие на младите хора и в програми за временна заетост с цел предотвратяване на социалното им изключване.

➤ В Плана за действие за 2015-2017 г. в изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015-2020 г. са заложили поредица от комплексни мерки, които имат връзка с предложенията на ИСС:

- обучение на работното място под ръководството на наставник; обучение на безработни младежи до 29 г. за професионална квалификация и за придобиване на ключови компетентности по схемата "Ново работно място";
- обучение на безработни лица за професионална квалификация, по чл. 63 от Закона за насърчаване на заетостта.

8. ИСС настоява за взаимна по-добра координация между училището и бизнеса с цел подобряване знанията на преподавателите за изискванията и характеристиките на работните места, както и за придобиване на педагогически умения на учителите в предприятията.

➤ В Плана за действие за 2015-2017 г. в изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015-2020 г. са залегнали създаването и прилагането на модели за сътрудничество между средните и висшите училища, обучаващите институции и бизнеса. Същото се отнася до институциите в системата на ПОО, бизнеса и висшите училища за подобряване квалификацията на учителите и преподавателите по професионална подготовка във връзка с въвеждането на нова техника и нови производствени технологии.

9. ИСС препоръчва определяне след консултации със социалните партньори на „защитените“ професии и тяхното нормативно регламентиране и утвърждаване в списък.

➤ В Тригодишния план за действие за изпълнението в периода 2016-2018 г. на Националната програма за развитие „България 2020“ е заложено целево финансиране на стратегически за страната професионални направления и защитени специалности (професии).

10. ИСС предлага по-широко използване на модулния подход в системата на ПОО и създаване на възможности за приложение на кредитната система с цел облекчаване на прехода от средното професионално към висшето образование или към формите за учене през целия живот.

➤ В Плана за действие за 2015-2017 г. в изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015-2020 г. е залегнала „Мярка 2. Въвеждане на кредитна система в ПОО“. В нея се включват разработване на модел за въвеждане на кредитната система в ПОО, разработване на механизъм за използване на кредити при връзката на ПОО с висшето образование, разработване на методически насоки за екипите на институциите за ПОО във връзка с прилагането на кредитната система.

11. Развитието и модернизиранието на висшето образование е обект на внимание от страна на ИСС през последните години и в свой специализиран акт⁸, както и в резолюцията „Интегриран подход за младите хора в България“, Съветът апелира за превръщането на висшето образование в национален дългосрочен приоритет и призовава то да заема водещо място в планирането и прилагането на интегрирана политика за младите хора, като се акцентира основно върху връзката висше образование – пазар на труда.

➤ Много от направените препоръки на Съвета намериха място в документа „Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г.“, приета от 43-то Народно събрание през месец февруари 2015 г.

⁸ Становище по „Проект на стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г.“

12. ИСС призовава към създаване на обща рамка, която да обединява различните политически документи и възможностите на оперативните програми, с цел подобряване системата на висшето образование. Според ИСС е необходим координиран подход между висшите училища, работодателите и научните институции, който да засилва връзките между тях чрез изграждането на мрежа за сътрудничество и по-лесен обмен на информация за нуждите и възможностите на пазара.

➤ В Плана за действие на мерките по Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г. са заложили дейности, свързани с поощряване на диалога на висшите училища с бизнеса относно съдържанието на обучението. В процес на разработване са учебни планове и програми, които отговарят на изискванията на бизнеса по ОП НОИР – Средства от ЕСФ (85%), и с Национално съфинансиране (15%). Целта на програмата е да се разработи комплекс от стратегически направления и защитени специалности с целево финансиране.

13. ИСС счита, че по-активното участие на социалните партньори в процеса на изработване и прилагане на необходимите политики би подпомогнало развитието и подобряването качеството на българското висше образование, както и ускоряването процеса на обновяване на специалностите и акредитацията на висшите училища. Неведнъж ИСС е изразявал тревогата си по отношение на очертаващата се тенденция към недостиг на кандидат-студенти по специалности в различни области от национално значение и необходимостта от законова регламентация и финансови стимули, за да се провокира интересът на младите хора към тези професии.

➤ В Тригодишния план за действие за изпълнението в периода 2016-2018 г. на Националната програма за развитие „България 2020“ е заложило финансиране на студентски стажове и практики по време на обучението чрез уебсистемата на МОН и други подобни системи за връзка между висшите училища, студентите и работодателите и създаване на допълнителни стимули за работодателите, предоставящи условия за практическо обучение и стаж.

Заложена е също мярка с целево финансиране от държавния бюджет, свързана с усъвършенстване на системата за прием във ВУ съобразно резултатите от оценяването на професионалните направления с цел повишаване съответствието между висшето образование и пазара на труда.

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ: СОЦИАЛНА ЗАКРИЛА И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА

През изминалата 2015 г. проблемите, отнасящи се до борбата с бедността и социалната закрила, бяха неизменна част от предложенията и дейността на ИСС, тъй като необходимостта от интервенция в тези области придоби изключително значение за всички структури на гражданското общество. Много от констатациите, изводите и препоръките на ИСС намериха израз в основни стратегически и програмни документи. Позициите на Съвета бяха обосновани и развити в две резолюции на Съвета „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България“ и „Препоръка за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2015 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2015 г.“, както и в становище „Мерки за преодоляване на енергийната бедност в България“.

1. В резолюция по „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България ИСС отправи призив за приоритетно изпълнение на „Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020“, която бе приета от правителството през 2013 г. и откри ключови предизвикателства пред достъпа до здравеопазване, образование, социални услуги и активните мерки на пазара на труда. В този контекст, ИСС посочи за целесъобразно приемането на план за изпълнение на тази стратегия и неговото финансово осигуряване.

➤ В средата на 2015 г. бе разработен проект на План за действие за периода 2015-2016 г., който съдържа конкретни мерки и дейности,

индикатори, отговорни институции, източници на финансиране и срокове за изпълнение на заложените в Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 приоритети.

2. В резолюцията „Основни позиции на Икономическия и социален съвет относно прегледа на изпълнението на Стратегия „Европа 2020“ в България“, приета през януари 2015 г., както и в други приети актове, ИСС споделя виждането, че бедността пряко кореспондира с образованието и по-специално засяга преждевременно напусналите образователната система деца. В този контекст, ИСС определя фактора „бедност“ като ключов за повишаващата се неграмотност. Тези позиции на ИСС са намерили място в:

➤ Приетия План за периода 2015-2016 г. за изпълнението на „Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г.“, в който се предвижда специална мярка за реинтеграция на преждевременно напусналите образователната система.

➤ Приетия Националния план за действие през 2015–2016 година в изпълнение на Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020), който цели насърчаване и повишаване на грамотността на местно, на регионално и на национално равнище.

3. В свои анализи, резолюции и становища⁹ ИСС отдели специално внимание на въпросите за бедността и социалното изключване и отправи препоръки за политики и действия за преодоляването им. С особена загриженост ИСС откри проблема „работещи бедни“, като констатира тенденции към покачване на дела им. В допълнение ИСС посочи, че замразяването на работните заплати и пенсии води не само до снижаване доходите на домакинствата, но и до увеличаване на хората в риск и социално маргинализиране. В тази връзка ИСС констатира, че:

➤ В приетия Националния план за действие през 2015–2016 година в изпълнение на „Национална стратегия за намаляване на бедността и

⁹ Анализ „Предизвикателства пред трудовите пазари в контекста на Стратегия „Европа 2020“, резолюция „Съобщение на Комисията – Годишен обзор на растежа 2013 г.“, становище „Социално осигуряване и социална закрила“, становище „Мерки за преодоляване на енергийната бедност в България“.

насърчаване на социалното включване 2020 г.” е заложена мярка „Осигуряване на условия за намаляване на броя на работещите бедни”, която включва конкретни индикатори.

➤ В тригодишния план за действие за изпълнението на „Национална програма за развитие България 2020” в периода 2016-2018 г. е предвидена мярка „Обучение за повишаване адаптивността на заети лица от групата на работещите бедни”.

4. В становището „Мерки за преодоляване на енергийната бедност в България” ИСС поставя на първо място необходимостта от ясна дефиниция на понятието „енергийна бедност” както на европейско, така и на национално ниво. На базата на ясни критерии за определяне кой е енергийно беден, според Съвета е необходимо да се изградят политики и механизми за социална защита от този риск. ИСС подчертава, че всичко това трябва да се случи преди пълната либерализация на енергийния пазар у нас през 2016 г. В становището се настоява за широка информационно-разяснителна кампания сред гражданите във връзка с последиците и правата им в условията на енергиен пазар.

➤ Отчитайки значимостта на проблема с енергийната бедност вследствие либерализацията на енергийния пазар, Министерството на енергетиката съвместно с Главна дирекция „Енергетика” на Европейската комисия сформира съвместна работна група, която до края на месец април 2016 г. трябва да даде дефиниция на понятието „уязвим потребител”, да определи критериите за идентифициране на тези лица и да разработи мерки за тяхната защита. На 15 януари 2016 г. министърът и членовете на тази работна група, вкл. представители на регулатора, на МТСП, на Агенцията за социално подпомагане проведоха първата си среща в Брюксел с представители на ЕК.

➤ ИСС изразява удовлетворение от бързите действия на МЕ и за информиране на гражданите за техните права, за защитата от енергийна бедност и за функционирането на свободния енергиен пазар – една от

препоръките в приетото становище. На 22 януари 2016 г. по време на парламентарния контрол в отговор на въпрос, свързан с необходимостта от информационна кампания за либерализацията на енергийния пазар, министърът на енергетиката информира народните представители, че като първа стъпка в информационната кампания вече са проведени срещи на експерти в 28-те областни града със заинтересуваните страни на енергийния пазар

5. В много свои актове ИСС сподели становището, че политиката по отношение на семейството, отговорното родителство и равните възможности между половете трябва да бъде национален приоритет и като страна - членка на ЕС, правителството, социалните партньори и неправителствените организации в България трябва активно да се ангажират да приведат в действие правната рамка и политиката за постигане на ефективно равенство и равни възможности между жените и мъжете. Още през 2007 г. в становище, разработено по собствена инициатива, „Семейството, доброто родителство и равните възможности между половете“ ИСС мотивира необходимостта от спешното приемане на Закон за равните възможности и на съответната стратегия в тази област.

➤ През 2015 г. Министерският съвет одобри проект на Закон за равнопоставеност на жените и мъжете, който цели да гарантира равнопоставеност на половете чрез нормативно регламентиране на органите и механизмите за провеждане на единна държавна политика в тази област на обществени отношения.

➤ Приета е Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009-2015 г., като се предвижда да бъде актуализирана с времеви хоризонт до 2020 г.

➤ Министерството на труда и социалната политика планира да бъде изготвен Национален план за действие за 2016 г. във връзка с приетия Закон за равнопоставеност на жените и мъжете.

6. В резолюцията „Реализация на младите хора на пазара на труда“ ИСС подкрепя актуалната позиция на европейската детска мрежа Eurochild, която отбелязва, че важна предпоставка за постигане на устойчиво и равнопоставено икономическо и социално развитие е поставянето на детето в центъра на инвестиционната стратегия. Подобна стратегия трябва да има като приоритет инвестиции в следните области: образование, политика, насочена към ранното детско развитие, здраве, развитие на общността и заздравяване на семейството, социална защита и подпомагане на благосъстоянието.

➤ Предвидено е по процедурата „Услуги за ранно детско развитие“ в рамките на оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ подкрепа да получат деца в ранна детска възраст и техните семейства, насочена към подобряване на здравната грижа, семейната среда, повишаване на училищната готовност на децата за включване в образователната система, както и за предотвратяване на настаняването им в специализирани институции.

➤ С направените изменения в Закона за семейните помощи за деца през 2015 г. в подкрепа на семействата с три деца се регламентираха промени, които са в съответствие и с основния принцип на Конвенцията за правата на детето на ООН.

➤ Въведени са данъчни отстъпки, които да подкрепят семействата с деца, регламентирани с приетите промени в Закона за семейни помощи за деца.

➤ Направени са изменения в размера на месечната помощта в зависимост от броя на децата в семейството, регламентирани отново в Закона за семейни помощи за деца.

7. ИСС отново насочва вниманието към изразената в резолюцията „Реализация на младите хора на пазара на труда“, както и в много други свои актове, препоръка относно необходимостта колективното трудово договаряне на секторно и най-вече на фирмено равнище да включва въвеждането на

мерки за успешно балансиране на трудовия и семейния живот. Същевременно препоръчва партньорите да прилагат метода „разходи–ползи“, като отчитат реалната икономическа ситуация.

➤ В Плана за 2016 г. за изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението в Р България (2012-2020 г.), се предвиждат редица мерки в тази посока. Например мерките, свързани с гъвкаво съчетаване на семеен с професионален живот чрез гарантиране на по-добър достъп на децата до детски ясли, детски градини и предучилищни форми на обучение; мерки за подобряване на възможностите за трудова реализация на родителите с деца, осигуряване на възможност за работа при гъвкаво работно време и работа на родителите от вкъщи; за развиване на подходяща инфраструктура и за подобряване на качеството; за разнообразяване на услугите за отглеждане на децата.

8. Във връзка със семейството и грижата за децата и стимулиране на отговорното родителство в своята резолюция „Интегрирана политика за младите хора в България“ ИСС представи следните предложения:

8.1 Висококачествено, достъпно и безплатно здравеопазване за майките още през периода на бременността и предучилищната възраст на детето

➤ Заложена е мярка в плана на МС за „Краткосрочни и средносрочни мерки за преодоляване на демографската криза“, приет през 2015 г., която предвижда осигуряване на достъп до безплатни консултации и медицински грижи на бременни жени, родилки и новородени.

8.2 Стимулиране на работодателите в разработването и осъществяването на комплекс от политики, насочени към съвместяване на професионалния, личния и семейния живот и към кариерно израстване на родителите на работното място чрез: гъвкаво работно време, дистанционна работа, родителски отпуск, подкрепа за децата, фирмени услуги за родители и семейства и др;

➤ С направените промени в Кодекса на труда през 2015 г. се регламентира възможността за прилагането на гъвкаво работно време.

➤ Предложения на ИСС са включени в доклада на БАН „Цели, приоритети и политики за изпълнение на стратегията за демографското развитие на Р България“, разработен през 2015 г.

9. ИСС призовава в приета своя резолюция „Интегрирана политика за младите хора в България“ държавната политика за децата и семейството да се преориентира от социални помощи към социални инвестиции в новите поколения, техните родители и семейства. Затова приоритетна област трябва да бъде осигуряването на достъп на всички български деца и младежи до качествено образование.

➤ В Плана на МС „Краткосрочни и дългосрочни мерки за преодоляване на демографската криза в Р България“ е заложена мярка „Превръщане на грижата за възпитанието и развитието на децата, образованието и здравето на подрастващите в държавна политика и инвестиция на държавата и обществото чрез създаване и разширяване широк спектър от социални услуги, като делегирани от държавата дейности без уронване на значението на отговорното родителство“.

10. В резолюцията „Интегрирана политика за младите хора в България“, както и в приетото становище по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за здравето, ИСС констатира проблеми, отнасящи се до липсата на необходимата връзка между медицинските специалисти в училищните здравни кабинети и общопрактикуващите лекари. Съветът подкрепи предложението за връщане на училищните лекари, като предложи връзката и взаимодействието между общопрактикуващите лекари и медицинските специалисти в здравните училищни кабинети по отношение на грижата за здравето на децата да се регламентира в съответен подзаконов нормативен акт.

➤ В проект на "Наредба за устройството и дейността на здравните кабинети и здравните изисквания към тях" на Министерството на

здравеопазването на Р България се регламентира връзката между личния (семейния) лекар и медицинския специалист от здравния кабинет на детската градина или училището, както и задълженията и отговорностите на медицинските лица.

(п)

Проф. д-р Лалко Дулевски

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ АБРЕВИАТУРИ

1. **АЗ** – Агенция по заетостта
2. **БАН** – Българска академия на науките
3. **ГИТ** – Главна инспекция по труда
4. **ГОР** – Годишен обзор на растежа
5. **ЕВРОМЕД** – Евро-Средиземноморско сътрудничество
6. **ЕИСК** – Европейски икономически и социален комитет
7. **ЕК** – Европейска комисия
8. **ЕП** – Европейски парламент
9. **ЕС** – Европейски съюз
10. **ЕСФ** – Европейски социален фонд
11. **ЗИД** – Закон за изменение и допълнение
12. **ЗПУО** - Закон за предучилищното и училищното образование
13. **ЗЮЛНЦ** - Закона за юридическите лица с нестопанска цел
14. **ЗПОО** – Закон за професионалното образование и обучение
15. **ИСС** – Икономически и социален съвет
16. **ИА ГИТ** - Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
17. **КСО** - корпоративната социална отговорност
18. **МИ** - Министерство на икономиката
19. **МОН** – Министерство на образованието и науката
20. **МОТ** – Международна организация на труда
21. **МС** – Министерски съвет
22. **МП** – Министерство на правосъдието
23. **МСП** – Малки и средни предприятия
24. **МТСП** – Министерство на труда и социалната политика
25. **МФ** – Министерство на финансите
26. **МАИСССИ** – Международната асоциация на икономическите и социални съвети и сродни институции

27. **НАП** – Национална агенция по приходите
28. **НИРД** – научноизследователска и развойна дейност
29. **НПДЗ** – Националният план за действие по заетостта
30. **НПО** – Неправителствени организации
31. **НПР** – Национална програма за реформи
32. **НС** – Народно събрание
33. **НСОРБ** - Националното сдружение на общините в Република България
34. **НСТС** – Национален съвет за тристранно сътрудничество
35. **ООН** – Организация на обединените нации
36. **ОП РЧР** – Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"
37. **ОП НОИР** – Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж"
38. **ОКС** - Обществено-консултативни съвети
39. **ПОО** – Професионално образование и обучение
40. **СБУ** – Синдикат на българските учители
41. **ТПК** - Трудово-производителните кооперации
42. **УНСС** - Университета за национално и световно стопанство
43. **ERM** – Механизъм на обменните курсове
44. **NEET** – Неработещи, неучещи и необучаващи се млади хора
45. **REVES** - Европейска мрежа на градовете и регионите за развитието на социалната икономика
46. **EZA** – Европейски център по въпроси, свързани с работещите
47. **CESlink** – Онлайн общност на икономическите и социални съвети в ЕС
48. **Eurochild** - Европейската мрежа за децата